

בס"ד, אדר-ניסן תש"ע
מרכז 2010 גליאון 47

אתרוֹת

כתב-עת לענייני חינוך, יהדות וחברה

הסתדרות המורים בישראל
עובדיו הוראה בHAM"ד
הקרן לקידום מקצועוי

אמן הזכה

ארון קודש בבית הכנסת של עולי הודי, שכונת עמישב, פתח תקווה. צילום: ג'רמי לנגפורד

אמן הזכה ג'רמי לנגפורד, יצר את שמונה יצירות הזכה שבסמוך לשורת הדורות, ליד מנהרות הכותל. בסדנתה הזכה שלו יצירות זכו בפרסים לא פחות

ראובן שבת

צילומים: ג'רמי לנגפורד ובן לם

הקבלה לימדה אותה,
את העומק בחשיבותה,
אבל ההכרה היכי חשובה
שהגעתי אליה כתוצאה
מלימוד הקבלה הייתה,
שאם אני רוצה להיות
רציני בليمוד הקבלה,
אצטרך לקבל עלי"י את
הכול. בתחילת שנותיו
שבת, ואחר כך תורה
ומצוות ואת-אט גיליתו
את הידות הגדולה
והקדושה".

ייחודה של הזכוכית

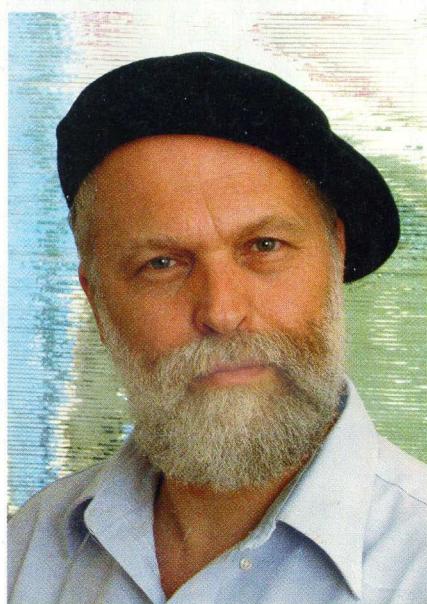
לגביו ג'רמי נגנפורד הזכה היה עולם ומילאנו. הוא עבד ב-30 טכניקות שונות, ביניהן: ייטראז'ים, חריטות זכוכית, התכת זכוכית, גלוף ויצקת זכוכית. החוויה "לא תעשה לך פסל או מסכה" איננו סותר כלל, לדבריו, את עבודתו. "החויה הזה עניינו בעבודה זהה של השתחותם לפסל או מסכה. בשעה שבמקרים של בתי כנסת, יצירות יודאיות, הכוונה היא בוודאי לפאר ולהלן את בית השם, או להזכיר מה שנקרא "נו-מצווה" (כגון חנוכיות מיוחדות ועוד)".

מרכזית בעבודותיו נעשות בעבורו בתי כנסת, ומוסדות ציבור שונים. "בבתיה כנסת אשכנזים מותר לצייר על הזכוכית חיות, שמציאות את השבטים. אצל עדות המזרח יש פסק הלכה של הרוב עובדייה יוסף שאסור על ציורים כלאה, ואני פועל בהתאם" אומר לנגנפורד.

הוא עבד גם לפי הזמןות של אנשים פרטיים. "اشתקפַּד פנה אליו אדם. והביא

ג'רמי לנగפורד, 53, נולד בלונדון למשפחה
שעיסוקה טלויזיה ואמנויות הבמה. אביו,
בארי לנגפורד, נמנה עם מייסדי הערוץ
הראשון בטלוויזיה הישראלית,amo שירולין,
שיםשה כמגישה של תוכנית ספורט
בטלוויזיה בשפה העברית, ואילו אחותנו,
קרולין לנגפורד, היא שחקנית ואמנית בזכות
עצמה.

כבר מצערתו חיפש נתיב אחר: "לא מצאתи חיבור ממשמעותי, רוחני, אל חייהם המڪווים של הורי". חיפשתי משהו אחר, ממשמעותי יותר מבחןתי". בהיותו בן 16 עלתה המשפחה ארץ, אבל הוא לא נקלט היט בארץ. תוך זמן קצר שב לאנגליה, והתחל ללימוד פיסול ואמנויות זוכיות אצל רב-המן ג'ון מיילס. בתום לימודיו, ערך מסעות באוסטרליה ובדרום אמריקה, כאשר מדי פעם הוא שב לאנגליה, ויצר עבודות בזוכיות ואט-אט מבסס עצמו שם והכרה מڪווית באמנותו. "היהתי אז איש צעה, חסר מנוח", הוא נזכר. בגיל 23 החל ג'רמי להעתינו בלימודי קבלה: "הקבלה למדה אותו את העומק בחשיבה, אבל ההכרה כי שוכבה שהגעתי אליה כתוצאה מלימוד הקבלה הייתה, שאם אני רוצה להיות רציני בלימוד הקבלה, אצטרך לקבל עלי את הכל. בתחילת שנותי שבת, ואחר כך תורה ומצוות ואט-אט גileyti את היבודם הגדולה והקדושה".

ג'רמי לנגפورد צילום: בן למ

לי אבן מבניין שבו שהתה אימו במחנה
ההשמדת אשווין, ויחד עם זה הוא הביא
לי צילום של בןנו, וככדה של של אותה אישתא,
טיסים בחיל האוויה עם תמונה שלו כשהוא
נמצא במחנה ומצדיע מול שמות הנספים.
יצרתתי בשבלם עבדה שמשלבת פיסול
זכוכית, חניתת זכוכית ואבן".

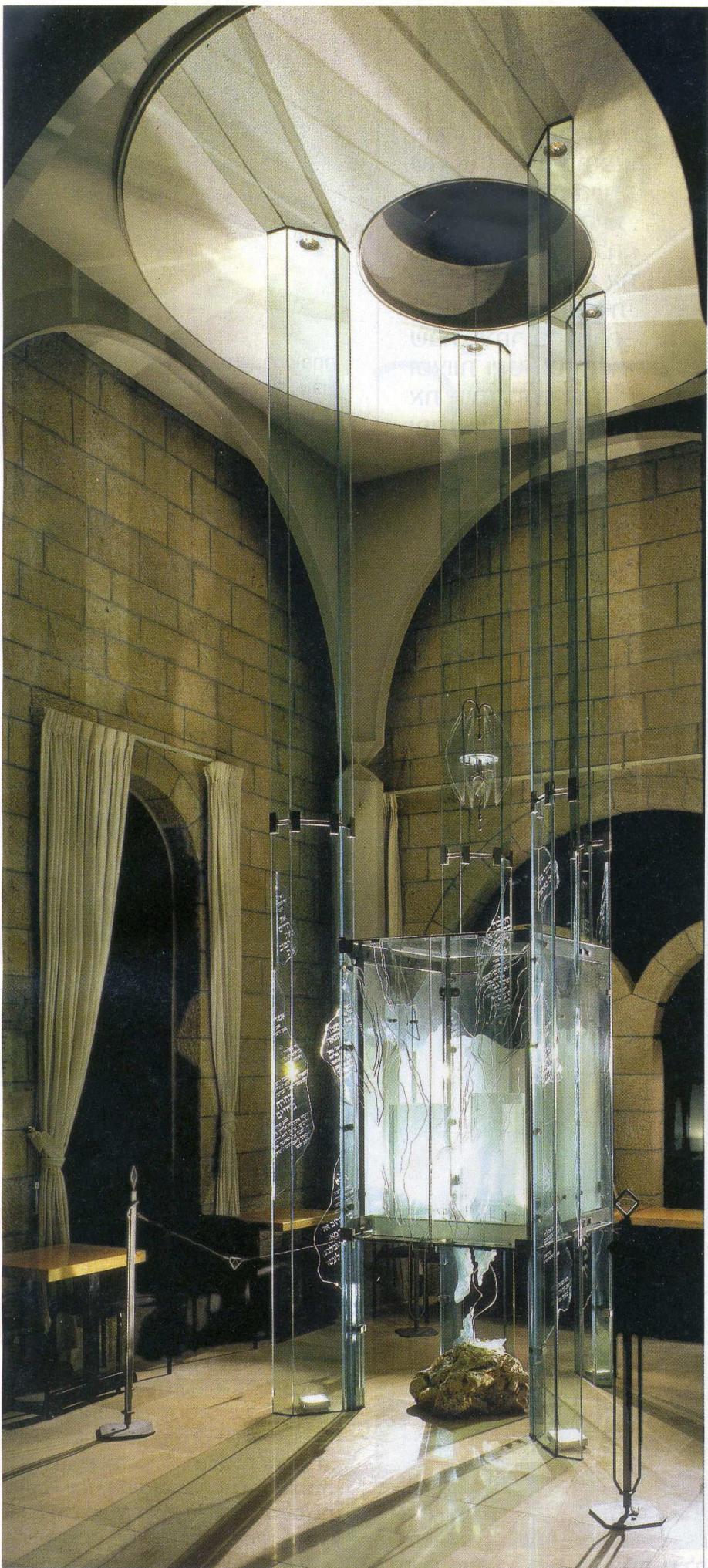
שמונה עבודות זכויות בגנרט הקוטל

עובדת ייחודית של היא ארון הקודש בישיבת "аш התורה", שהזמננה לביצועו הגעה דרך האדריכל משה ספדי. הארון הוא יצירה אמננו מקורית, בלתי רגילה. הוא עשוי כלוי זכוכית אטומה, והצופה בארון מקבל רושם כי מדובר בארון המוחך באווויו, כשהלמעה הוא מוחכר לארכעה עמודי זכוכית המתוממים מהרצפה ועד לתרקה. פסגת יצירותיו, כך אמרו לנפנורד הן שמונה העבודות במנזר הכותל, שככל אחת מהן מיצגנת היבט אחר בעם היהוד. הגדולה מביניהן, 'עמוד היכוספים' מתנשאת לגובה של תשע מטרים. קרוב לחמש שנים נדרשו לו כדי להשלים את היצירה, תוך ניסיון ליצור תואם בין חומריו היוצרים לתכניתו. "כאשר החלה העבודה על הפרויקט זהה היה ברור לכולם, שאין להראות דמיות פיגורטיביות ביצירה. אני חשבתי על עמוד כסמל של העם היהודי. העמוד הוא דבר רב-משמעות. מצד אחד עמוד הוא משחו חד ממשמעי, כמו ציוויל האלקי מצד שני - זה כמו שדרה, קסוק, איתן, חזק וציב. גם להחליטו לבנות את העמודים משכבות זכוכית יש סיבה סמלית. זכוכית היא הרי חומר שביר בסיסו. אבל כאשר היא קשיחה וחזקה אין זכוכיות, בשכבות, היא קשיחה וחזקה מאוד כמתה. כך גם בעניינו הוא העם היהודי". ביחס-אנדרנו יציצים ווחקים מאד".

את היחס המיחד שלו לזכויות הוא מסביר באריכות: "לגדי ענייני אני רואה כען תמונה כללת: הזכות שעשויה למשה מחול, היא בתחלתה חומר נטול חיים וויפי, אבל באמצעות שילוב בכך של חום ולחץ נוצר מהחול הזה חומר שկוף בעל תכונות יפות שהמחזיר אוור ומעביר אוור. כך התחלנו גם אנחנו העם היהודי כמו שמתואר במקורות: 'בתחילה עובדי עבודה זרה היו אבותינו'▶ בהמשך הדרך נצרכנו בכור ההיתוך של

היהדות הגדולה והקדושה".
לימודי הקבלה השפיעו על עבודותינו,
שהמרכז המיסטי-יהודי הוא חלק מהותי
מהן. כיום הוא מתגורר בבנין-ברך, עם
חמשת ילדיו, ובסדנה שלו, עובדים לצדיו
אמני זוכיות מתלמידים. האורירה בסדנה
רגועה ופסטורלית ומסביב פצירות עדינות,
מלטשות, ומכונת חיתון. על הקירות סקיצות
בצבע ובכתב יד, ועל שולחנות העבודה
דגמים מוקטנים של עבודות, או התחלות
של עבודות חדשות. פה ושם פזוריים בסדנה
בוושי זורקים גולמיים

בגளיה שליד ניתן למצוא עבודות מוגמרות שמתכונות ללקוחותיהן. ויטראז'ים גדולים וקטנים ותמונה זוכית על נושאים שונים. באחת מהן מוצגים נושאי משפחה ובאחרת, בריכה גדולה, מעוגלת, מזכוכית, שהזמין יהודי אמיד פפנמה. עבודות אחרות עוסקות בחו'י העיר היהודית ובמוסדות החינוך שלה, דמויות יהודים מפולין, רוסיה, והונגריה, על לבושים ומכבע פניהן היהודי.

הירידה למצרים ומי העבדות שהעם חווה שם. אחר כך, משבבנו לארצנו, נוצרה השαιפה להיות 'אור לגויים'. זהי בעצם בענייני המטרה הסופית שלנו, ואנחנו נמצאים עדין במרכז התהילה. ענייני, ברק הזכוכית והעמידות שלה הם משל עצם היהוד, שהוא מלא ברק פנימי שיוצא החוצה בשפע, זאת למרות התלאות, הסבל והקשישים שהעם היהודי עבר אמי מודה לה' שנתן לי את הכוח, הרצון והאמונה לעשות מלאכתி זו

באמנות יהודית למען העם היהודי כולו".

בנוסף לזה שהוא מקדים לאמנותו, לנגפورد פועל להקמת מוסד לטיפול פוטסט-טראומה בקרב חיליל צה"ל ונפגעי טרו לזכרה של אשתו. יעל לנגפورد ז"ל, שהייתה מדענית וחוקרת בכירה באוניברסיטה בן-גוריון בנגב בתחום מכנייקת הקוונטים, אמנית ופסלת בפני עצמה שפסל משלה, נמצא במרכז

הגלריה של ג'רי. ■

**"לנגד ענייני אני רואה
כעין תמונה כוללת:
הזכוכית שעשויה
למעשה מחול, היא
בתחלתה חומר
נטול חיים ויופי, אבל
באמצעות שילוב נכוּן
של חום ולוחן נוצר
מהחול הזה חומר
שquoּב בעל תוכנות יפות
שמחזיר אור ו מעביר
אור. כך התחלינו גם
אנחנו, בני העם היהודי,
כמו שמתואר במקורות:
'בתחללה עובדי עבודה
זרה היו אבותינו'.
בהמשך הדרכ נצרכנו
בכור ההיתוך של
hirida למצרים ומי
העבדות שהעם חווה
שם. אחר כך, משבבנו
לארצנו, נוצרה השαιפה
 להיות 'אור לגויים'.
זהי בעצם בענייני
המטרה הסופית שלנו,
ואנחנו נמצאים עדין
במרכז התהילה".**

ארון קודש מזכוכית בישיכת אש התורה,
מול הקotel.
אדידיל: משה ספדי צילום: ג'רמי
לנגפورد, דברה שגיא